

42. ŞÛRÂ SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Fussilet sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, otuz sekizinci ayetinde geçen ve danışmanın önemini vurgulayan “şûrâ: istişâre, danışma” kelimesinden almıştır. 53 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

I. Hâ, Mîm.

2. Ayn, Sîn, Kâf. Dinle, ey insanoğlu! Hâ, Mîm, Ayn, Sîn, Kâf gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olup Azîz ve Hakîm Allah’ın vahyi olan bu mesaja kulak ver:

3. İşte böyle vahyediyor sana ve senden öncekilere, sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah.

4. O Allah ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur; gerçek anlamda yücelik ve büyüklük, yalnızca O'na aittir.

5. O'nun kudret ve azametinden, neredeyse gökler yukarıdan aşağıya çatlayıp paramparça olacaklar! Öte yandan melekler, sürekli olarak Rablerinin şânını övgüyle yüceltmekte ve yeryüzündeki müminler için bağışlanma dilemekteler.

İyi bilin ki Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

Hal böyleyken:

6. Kendilerine Allah'tan başka yardımcılar, kurtarıcılar, hükmüne boyun eğilecek varlıklar ve dostlar edinen müşriklere gelince, Allah onları görüp gözetmektedir! Dolayısıyla,

tebliğ görevini yaptığın sürece, **sen onların davranışlarından sorumlu değilsin.**

7. Ey şanlı Elçi! Daha önceki Peygamberlere nasıl kendi halkının konuştuğu dilde kitap gönderdiysek, işte sana da Arapça okunan bir hitabe olan bu Kur'an'ı gönderdik ki, asıl adı Mekke olan ve dünya kentlerinin merkezi konumunda bulunan **Anakent halkını ve aşama aşama çevresindeki diğer bütün şehirleri, toplumları, ülkeleri ve tüm dünyayı uyarasın ve böylece, gerçekleşeceğinde asla şüphe olmayan o kıyamet günü, o Toplanma Gününe karşı onları ikaz etmiş olasın.** Çünkü O Gün gelip çattınca, insanların **bir kısmı cennete girecek, bir kısmı da çılgın bir ateşe!**

8. Gerçi Allah dileseydi, onları da zorla imana getirir ve tüm insanlığı, ister istemez Allah'a kulluk eden tek tip bir toplum yapabilirdi fakat öyle yapmadı. Allah, insana özgür bir irâde vermiş ve onu, dilediği inanç ve hayat tarzını seçme

konusunda serbest bırakmıştır. Bu yüzden O, samîmî bir kalple Kendisine yönelerek lütuf ve merhametine nâil olmak **isteyen kimseyi** sonsuz lütuf ve **rahmetine kavuşturur**. Bile bile kötülüğü tercih ederek **zulüm ve haksızlık yapanlara gelince, onlar** Hesap Gününde, kendilerini Allah'ın gazâbından koruyabilecek **ne bir dost bulabilirler, ne de bir yardımcı!**

9. Demek onlar, Allah'ın yanı sıra başka yardımcılar, kurtarıcılar ve **dostlar ediniyorlar, öyle mi? Oysa** asıl koruyucu, gerçek **dost yalnızca Allah'tır. Çünkü ancak O'dur**, tüm canlılara **hayat bahşeden! Ve sadece O'dur, her şeye kadir olan!**

10. Ey insanlar! Üzerinde anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda nihâî hüküm verme yetkisi **Allah'a aittir. Öyleyse, ey Müslüman!** Onlara de ki: **“İşte, benim boyun eğeceğim, kulu ve kölesi olacağım yegâne Efendim, Sahibim ve Rabb'im olan Allah, budur! Ben yalnızca O'na güvenirim ve tüm kalbimle O'na**

yönelirim!”

11. O, gökleri ve yeri yoktan var edendir. Size kendi cinsinizden eşler armağan eden ve birçok yönden yararlandığınız hayvanları çiftler hâlinde yaratıp istifadenize sunan; böylece, sizi bu mükemmel sistem içinde üretip çoğaltan O’dur. İşte bu çokluk ve çift kutupluluk, yaratılmışların özelliğidir. Allah ise tektir, eşsiz ve benzersizdir. O öyle kudretli, öyle merhametli, öyle adâletli, öyle bilgili, öyle azametlidir ki, insanoğlunun hayal edebileceği, zihninde canlandırabileceği hiçbir varlık, mevcut olan veya olabilecek hiçbir şey O’na benzemez. Yalnızca O’dur, her şeyi işiten, her şeyi gören.

12. Göklerin ve yerin hazinelerinin anahtarları O’nun elindedir; dilediğinin rızkını genişletir, dilediğine az, ölçülü ve idâreli verir. Hiç kuşkusuz O, her şeyi tam olarak bilendir.

13. Ey Muhammed! İşte o sonsuz ilim sahibi Allah, vaktiyle Nûh'a emrettiği inanç sistemini; sana gönderdiği b u Kur'an'daki inanç ilkeleriyle temel hayat prensiplerini ve ayrıca, İbrahim'e, Mûsâ'ya ve İsa'ya emrettiğimiz aynı inanç ilkelerini sizin bireysel ve toplumsal hayatınız için mutlak a uyulması gereken bir kanun yaptı. Ve bu elçileri aracılığıyla, tarih boyunca insanlığa şu çağrıda bulundu: "Ey inanan kullarım! B u mükemmel inanç sistemini hayatın her alanına egemen kılın ve sakın bâtil inançlara, ideolojilere sapıp da, onda ayrılığa düşmeyin!

Fakat ey Peygamber, şunu da bil ki, **senin** insanları **dâvet ettiğin** bu prensipler, Allah'tan başka otoritelerin hükmüne boyun eğen o **müşriklere çok ağır gelecektir** ve zâlimler, bu çağrıyla şiddetle reddedeceklerdir! Çünkü **Allah**, hakikat karşısında inatla direten zalimleri değil, hakîkate ulaşmak **isteyen** temiz yürekli **kimseleri seçip Kendisine yakınlaştırır** ve sadece doğruluğa, güzelliğe **yönelen kimseleri**

Kendisine varan yollara iletir.

Peki, Allah bütün Peygamberlere aynı inanç sistemini gönderdiğine göre, o Peygamberlerin izinden gittiklerini öne süren Yahudiler ve Hristiyanlar, neden ayrı birer din gibi birbirleriyle ve Müslümanlarla sürekli çekişip duruyorlar? Neden son Elçiye iman etmiyorlar?

14. Çünkü onlar, kendilerine Allah katından iknâ edici bilgi ve belgeler ulaşmasına rağmen, sırf aralarındaki ihtirâs ve kıskançlık yüzünden Allah'ın ayetlerini tahrif ederek dinde ayrılığa düştüler! Eğer bu dünyanın imtihan yeri olduğuna, bu yüzden Allah tarafından **belirlenmiş bir vakte kadar** günahkârlara mühlet tanınacağına; asıl ceza ve mükâfâtın ise ancak âhirette verileceğine dâir **Rabb'in tarafından ezelden belirlenmiş bir yasa olmasaydı, aralarında hüküm verilmiş ve işleri bitirilmiş olurdu.** Önceki inkârcı ataları nasıl hakikatten yüz çevirdilerse, **onlardan sonra** kutsal **Kitabı devralanlar** da, bugün onun

gerçekten ilâhî kaynaklı olup olmadığı **hakkında** kendilerini gerçekten rahatsız eden **karmakarışık bir şüphe** ve tereddüt içindedirler!

15. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen mümin! **İşte bunun içindir ki, sen** onları, bütün Peygamberlerin ortak mesajı olan hak dine **dâvet et ve bütün söz ve davranışlarında, sana emredildiği gibi dosdoğru ol!** Dikkat et; o inkârcılar, seni Kur'an'dan saptırmaya çalışacaklar; **sakın onların arzu ve heveslerine uyma!** Onlar a **de ki: “Ben, Allah’ın gönderdiği bütün kitaplara —sonradan değiştirdiğiniz, tahrif ettiğiniz kısımları düzelterek— Allah’ın gönderdiği şekliyle doğru olduğun a iman ediyorum! Aranızda adâleti gerçekleştirmek** ve insanlığı yeniden vahyin kaynağında buluşturarak yeryüzünde hakkı tesis etmekle **emrolundum!** Unutmayın ki, **Allah hem bizim, hem de sizin Rabb’inizdir!** Dolayısıyla, kulları arasından herhangi bir kavmi özel imtiyazlarla donatıp da, diğerlerini rahmetinin dışında tutmuş değildir. Aksine, ilâhî lütfâ nâil

olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açmıştır. O hâlde kurtuluşa erecek olanlar, yalnızca O'nun buyruklarına itaat edenlerdir. Bununla birlikte, hak dini kabullenmeniz konusunda sizi zorlayacak değilim. Çünkü **bizim davranışlarımızın sorumluluğu bize, sizinkiler de size aittir.** Doğrusu, hak ve hakikat o kadar açık, o kadar berraktır ki, aslında **sizinle bizim aramızda tartışacak hiçbir şey yoktur.** Zaten bütün vahiylerin kaynağı birdir ve bütün Peygamberler hep aynı gerçeği tebliğ etmişlerdir. Eğer bu bütünlüğü bozar da, Son Elçiyi inkâr edecek olursanız, şunu iyi bilin ki, **Allah Hesap Gününde hepimizi huzurunda toplayıp en âdil biçimde yargılayacaktır.** Unutmayın, gün gelecek bu hayat sona erecek ve hepimizin **dönüşü,** eninde sonunda **O'na** olacaktır.

16. Yeryüzünü aydınlatan **ilâhî dâvet,** dürüst ve erdemli insanlar tarafından **kabul gördükten** ve iman nuru tertemiz gönüllere yerleştikten **sonra,** müminleri yeniden inkâra sürüklemek için

Allah'ın dini hakkında yanıltıcı propagandalarla, asılsız iddialarla **tartışmaya girişenlere gelince; onların** bütün itirazları ve ileri sürdükleri sözde **delilleri, Rabbleri yanında geçersizdir! Ve** gerçekleri bilerek çarpıttıkları için, **onları** Allah tarafından bir öfke, bir **gazâb ve şiddetli bir azap beklemektedir!**

İşte bu kısır tartışmalara son noktayı koymak ve yeryüzünde Allah'a kulluk ve teslimiyeti sağl amak için:

17. Allah, hakîkati açıkça ortaya koyan bu Kitabı göndermiş **ve** bu sayede insana, doğruyu eğriden ayırt edebileceği en mükemmel **Ölçüyü bahşetmiştir.** Öyleyse ey insan, hemen şimdi, hiç vakit kaybetmeden hayatını bu ölçüye göre yeni baştan düzenle! **Ne biliyorsun, belki de** ecelin gelip kapıya dayanmıştır ya da evrenin eceli olan **kıyâmet iyice yaklaşmıştır!**

18. Kıyâmetin gerçekleşeceğine **inanmayanlar,** Allah'a karşı küstahça meydan

okuyarak onun çabucak gelmesini isterler. İman edenler ise, bunun kesin bir gerçek olduğunu bildiklerinden, onun gelip çatmasından korkarlar. Şunu iyi bilin ki; kıyâmetten şüphe duyan ve Hesap Gününü inkâr eden kimseler, kendilerini felâkete sürükleyecek büyük bir yanılğı içindedirler!

19. Oysa Allah, kullarına karşı çok cömert ve çok lütufkârdır; dilediğine, dilediği kadar nîmetler bahşeder. Çünkü yalnızca O'dur, sonsuz kuvvet ve kudrete sahip olan.

20. Kim âhiret kazancını ister ve bu yolda gayret gösterirse, onun kazancını dünyada da âhirette de kat kat artırırız. Kim de âhireti bırakıp dünya kazancını isterse, ona belki ondan bir parça veririz fakat o, âhirette ki nîmetlerden hiçbir pay alamayacaktır.

Hal böyleyken, bunlar ne cesaretle Allah'ın hükümlerine alternatif kanunlar, kurallar koyabiliyorlar?

21. Yoksa onların; inanç, ahlâk ve temel hukuk prensipleri, yani **din konusunda Allah'ın izin vermediği kanunlar koyarak kendileri için bir inanç sistemi belirleyen** ve sınırsız egemenliğinde O'na **ortak** olan sözde ilâhları mı **var?** Bu o kadar büyük bir suçtur ki, **eğer** bu dünyanın imtihan diyarı olduğuna, asıl ceza ve mükâfâtın ancak âhirette verileceğine dâir Rabb'in tarafından ezelden verilmiş **bir karar olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve işleri bitirilmiş **olurdu.** Fakat Allah, onları hemen helâk etmiyor, son ana kadar fırsat veriyor; ta Hesap Günü gelip çatıncaya kadar: **Hiç kuşkusuz zâlimleri, can yakıcı bir azap bekliyor!**

22. O Gün zâlimlerin, o korkunç azapla **yüz yüze geldikleri anda,** geçmişte **yaptıkları çirkin işlerden dolayı tir tir titrediklerini görecek.** İman edip güzel davranış gösterenler ise, y e m y e ş i l cennet bahçelerinde olacaklar. Onlara Rableri katında, diledikleri her şey verilecektir. İşte insanoğlunun kazanabileceği en **büyük lütuf,** en

büyük başarı **budur!**

23. Allah'ın iman edip güzel davranışlar gösteren kullarına müjdelediği şey işte budur. O hâlde, ey Müslüman! Hak dini insanlığa tebliğ ederek **de ki:** “Bakın, **ben bu tebliğ ve öğütler karşılığında, sizden herhangi bir mükâfât bekliyor değilim,** çünkü benim mükâfâtımı verecek olan yalnızca Allah'tır; **ancak** komşu, akraba ve **yakınlara** saygı ve **sevgi gösterip** insanlar arasında dostluk ve kardeşlik ilişkilerini geliştirmenizi **elbette isterim!”**

Unutmayın ki, **kim bir iyilik yaparsa, onun iyiliğini** kat kat **artırırız.** Çünkü **Allah, çok bağışlayıcıdır,** her iyiliğin **karşılığını verendir.**

Bütün bu açıklamalardan sonra, Kur'an'a inanmamak için hâlâ kayda değer bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

24. Ey Peygamber! Y o k s a inkârcılar, “Muhammed **Allah adına yalan uydurdu!” mu diyorlar?** Asla! Eğer sen bir yalancı olsaydın,

bu, seni tanıyan herkes tarafından kolayca anlaşılır ve iddiaların ciddiye bile alınmazdı. Nitekim, ey Muhammed, **Allah dileseydi senin kalbini mühürlerdi.** Çünkü ilâhî yasalara göre, Allah adına yalan söyleyen bir insan, çirkin ahlâkı, katı kalpliliği ve saçma iddialarıyla hemen kendini ele verir. Be ncildir, inatçıdır, kibirlidir, yalancıdır; yani kalbi mühürlenmiştir. Bu özelliklerini ne kadar gizlemeye çalışsa da, kısa zamanda foyası meydana çıkar. Oysa Muhammed'i tanıyan herkes, onun ne büyük bir ahlâka sahip olduğunu; hayatı boyunca bir kez olsun yalan söylemeyen böyle dürüstlük timsali bir insanın, Allah'a karşı asla yalan söylemeyeceğini bilir. Zaten onun getirdiği mesajı inceleyenler, bu sözlerin doğrudan doğruya Allah'tan geldiğini açıkça görürler. İşte böylece **Allah**, ilâhî kaynağa dayanmayan, aksine yalan, kötülük, inkârcılık temelinde yükselen; hikmet ve adâlet anlayışından yoksun her türlü **bâtıl** ideoloji ve inançları **devirip yok eder ve** mutlak gerçeklik, doğruluk, güzellik demek olan **hakki**, gönderdiği apaçık delilleri ve **buyruklarıyla ortaya koyar!**

Hiç kuşkusuz Allah, kalplerde gizlenen her şeyi bilmektedir.

25. Kullarının tövbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptığınız her şeyi bilen, yalnızca O'dur.

26. Ayrıca, iman edip güzel davranışlar gösterenlerin dileklerini kabul eden ve lütfuyla onlara cennette, hak ettiklerinden çok daha fazlasını bahşedecek olan da O'dur. Allah'ın ayetlerini inkâr edenlere gelince; onları da cehennemde çetin bir azap beklemektedir!

27. Şâyet Allah, lütuf ve rahmet kapılarını sonuna kadar açarak kullarını bu dünyada sınırsız nîmetlerle rızıklandırmış olsaydı, yeryüzünde iyice azgınlaşırlardı. Bunun için, nîmetlerini size dilediği ölçüde ve yetecek miktarda gönderiyor. Hiç kuşkusuz O, kullarının her türlü ihtiyaçlarından haberdardır ve onları dâimâ görmektedir.

28. Yağmura susamış gönüller **tamamen ümitsizliğe düştükleri bir anda,** gökten sağanak sağanak **yağmur yağd ır an ve** böylece, yemyeşil bitkilerle, çeşit çeşit, re ngârenk meyvelerle **rahmetini** her yana **yayan O'dur.** Evet, her türlü teşekkür, **övgüye lâayık olan** gerçek koruyucu, gerçek **dost O'dur!**

29. O'nun sınırsız ilim, kudret ve rahmetinin işaret ve **delillerinden biri de, gökleri ve yeri** muazzam bir sistem hâlinde **yaratması ve her ikisinde** çeşit çeşit **canlılar üre tip yaymasıdır.** Bütün bunları yoktan var eden Allah'ın, ölmüş bedenleri **dilediği anda** diriltmeye ve **hepsini** huzurunda **toplamaya da gücü yeter!**

30. Ey zâlimler! **Başınıza gelen her felâket, kendi ellerinizle yapt ığınız zulüm ve** haksızlıklar **yüzündendir.** Bununla birlikte Allah, işlediğiniz günahların **birçoğunu affeder.**

31. O hâlde, ey inkârcılar! Allah'a yönelmekten başka bir kurtuluş çareniz yoktur! Çünkü **siz, bu**

e v r e n d e O'nun hükmünden kaçıp kurtulamazsınız ve Allah'tan başka kendinize ne bir dost bulabilirsiniz, ne de bir yardımcı! Çevrenize ibret nazarıyla bir bakın ve Rabb'inizin muhteşem eserleri üzerinde düşünün:

32. Denizlerde süzülüp giden dağ gibi gemiler de, O'nun sınırsız ilim, kudret ve rahmetinin yani tek rab ve ilâh oluşunun delillerindendir.

33. Allah dilese, rüzgarı durdurur ve yelkenli gemiler, içindeki yolcularla birlikte denizin ortasında öylece kalıverirlerdi. Yâhut diğer vasıtaları öylece çalışmaz hâle getirirdi de, hayatınızı felce uğratabilirdi. Hiç kuşkusuz bunda , musîbetler karşısında isyan etmeyip sabreden ve nîmetler karşısında şımarmayıp şükreden kimseler için nice ibret dersleri vardır.

34. Evet, Allah dileseydi, gemileri denizin

ortasında hareketsiz bırakabilirdi. **Yahut** içindekilerin **işledikleri** suçlar **yüzünden, o gemileri** batırıp **yok edebilirdi**. Fakat öyle yapmıyor, bir kısmını derhal cezalandırırsa da, **bir çoklarını bağışlıyor**.

35. Âyetlerimize karşı mücâdele bayrağı a ç a n l a r , hükmümüzden kaçıp kurtulamayacaklarını işte o zaman anlardı!

36. O hâlde, servet ve saltanatla şımarıp azgınlaşan kâfirler, dinleyin! **Size verilen her şey, dünya hayatının gelip geçici nîmetidir. Oysa iman eden ve Rablerine güvenen kimseler için, Allah katındaki sonsuz nîmetler hem dünyadakilerden daha hayırlı, hem de sürekli**dir.

Peki, bu sonsuz nîmetleri kazanacak olan müminlerin özellikleri nelerdir?

37. Onlar, cinâyet, hırsızlık, yalancı şâhitlik, dolandırıcılık ve benzeri **büyük günahlardan ve özellikle de zina, fuhuş gibi yüz kızartıcı suç**

işlemekten kaçınan ve öfkeye kapıldıkları zaman, haklı bile olsalar affetmesini bilenlerdir.

38. Onlar, Rablerinin iman çağrısına kulak veren, namazı dosdoğru kılan, işlerini aralarında danışarak karara bağlayan ve kendilerine bahşettiğimiz nîmetlerden bir kısmını Allah için yoksullara harcayanlardır.

39. Onlar, bir haksızlığa uğradıkları zaman, kendilerini kahramanca savunan ve zâlime karşı durarak dâimâ mazlumun yanında yer alanlardır.

40. Fakat aşırı gitmemek şartıyla. Çünkü kötülüğün karşılığı, ancak ona denk bir cezadır. Bununla birlikte, her kim hasmını cezalandırmaya gücü yettiği hâlde onu bağışlar ve böylece düşmanlıkları sona erdirip barışı sağlarsa, onun mükafatını vermek bizzat Allah'a aittir.

Hiç kuşkusuz Allah, her ne sebeple olursa

olsun, insanlara **zulmedenleri sevmez!**

41. Fakat zulme uğradıktan sonra kendilerini savunanlar bundan dolayı hiçbir şekilde **kınanamaz, suçlanamazlar.**

42. Ceza ve kınamayı hak edenler, sadece insanlara zulmeden ve hak hukuk tanımayıp yeryüzünde bozgunculuk çıkaran kimselerdir. İşte onları, can yakıcı bir azap bekliyor!

43. Bununla birlikte, her kim câhillerin sataşmalarına karşı sabreder ve onları bağışlarsa, ona da ne mutlu! Çünkü bu, büyük bir azim ve kararlılıkla yapılmaya değer işlerdendir.

44. Evet, Allah, işlediği günahlardan dolayı kimi saptırırsa, O'ndan başka hiç kimse onu sapkınlıktan kurtaramaz! Nitekim, Hesap Günü karşılarında azâbı görünce, o zâlimlerin, “Eyvah! Tekrar dünyaya dönüş imkânı yok mu acaba?” diye feryat ettiklerini göreceksin.

45. Zillet içerisinde başlarını eğerek ateşin karşısına çıkarıldıklarında, onların göz ucuyla etraflarına ürkek ürkek baktıklarını göreceksin. İşte o anda, iman edenler şöyle haykıracaklar: “En büyük felâkete uğrayanlar, Hesap Gününde hem kendilerini, hem de yandaşlarını felâkete sürükleyen zâlimlerdir!”

İyi dinleyin; o gün zâlimler, sonsuz bir azâba mahkûm edilecekler!

46. Ve Allah’a karşı kendilerine yardım edebilecek hiçbir dostları, hiçbir kurtarıcıları da olmayacaktır! Öyle ya, Allah’ın saptırdığı kimse için hiçbir kurtuluş yolu yoktur!

47. Öyleyse, ey insanlar! Allah tarafından, geriye dönüşü mümkün olmayan o müthiş Gün gelip çatmadan önce, gelin şimdiden Rabb’inizin çağrısına uyun! Çünkü o Gün ne sığınılacak bir yer bulabileceksiniz, ne de suçlarınızı inkâr edebileceksiniz.

48. E y Peygamber! Bütün bunlara rağmen, inkârcılar yine de ayetlerimizden **yüz çevirecek olurlars a** , sen hiç üzülmeye, onları imana getireceğim diye de kendini yiyip bitirme! Çünkü **Biz seni onların başına bekçi olarak göndermed i k** . Dolayısıyla, sen onların yaptıklarından sorumlu değilsin. **Senin görevin, yalnızca** Kur'an mesajını onlara açık ve net olarak **duyurmaktan ibarettir.**

Eğer insana, katımızdan bir parça nîmet ve rahmet tattırsak, bunu kendi yetenek ve zekâsına bağlayarak **onunla gurur duyar, şımarır.** Bütün mutluluğun maddî servet ve rahatlıktan ibaret olduğunu zannederek, kendisine bu nîmetleri bahşeden Allah'ı unutur. **Fakat kendi elleriyle yaptığı** günahlar **yüzünden başına bir kötülük gelse,** hemen ümitsizliğe düşüp sızlanmaya başlar. Müthiş bir sarsıntı geçirerek yaşama ümidini tamamen kaybeder. Böylece, âhiret gerçeğini hesaba katmadan, Allah'ın adâletini sorgulamaya kalkışır. Çünkü **insanoğlu, gerçekten çok nankördür.**

49. Hâlbuki, göklerin ve yerin hükümrânlığı yalnızca Allah'a aittir. O, belli bir hikmet doğrultusunda dilediğini dilediği şekilde yaratır; örneğin, dilediğine kız çocuğu bağışlar, dilediğine erkek çocuk verir.

50. Yâhut dilediğine hem kız, hem erkek çocuk verir, dilediğini de kısır yapar. Ve bütün bunları, tam bir bilgi, hikmet ve kudret çerçevesinde yapar. Çünkü O, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.

Peki Allah, ilim ve hikmetini si zlere hangi yollarla ulaştırır?

51. Allah, Peygamber olarak seçtiği bir insanla ancak şu yollarla konuşur: Ya mesajını doğrudan onun kalbine ileterek, yani vahyederek, ya bir perde ark asından ona seslenerek, ya da dilediği şeyleri izniyle ona bildiren meleklerden bir elçi göndererek. Hiç kuşkus u z Allah, yüceler yücesidir, sonsuz hikmet sahibidir.

52. İşte sana da ey Muhammed, ölü kalplere emrimizle hayat bahşed e n b u Kur'anı gönderdik. Oysa bundan önce sen, kitap nedir iman nedir bilmezdin fakat şimdi bu Kur'an'ı yürekleri aydınlatan bir ışık yaptık ki, onunla kullarımızdan dilediğimizi karanlıklardan kurtarıp doğru yola ulaştıralım. O hâlde, hiç kuşku yok ki, s e n ey şanlı elçi, insanlığı dosdoğru bir yola çağırmaktasın!

53. Yani, göklerdeki ve yerdeki her ş eyin yegâne sahibi olan Allah'ın yoluna.

O hâlde, ey insanlar! Bu çağrıya kulak verin! Çünkü bu iş burada bitmeyecek; sonunda Rabb'inizin huzuruna varacak ve hesaba çekileceksiniz! **Unutmayın; her işin sonu Allah'a varır.**